

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 9 fl.

Sibiu, 7 Martie, 1884.

"Az ólahok mozognak". Cu aceste cuvinte a întîmpinat pressa maghiară ori-ce mișcare națională a noastră. Se mișcă românii, aceasta e alarmă, și la semnal dat toate diarele fără privire de partidă tăbărau asupra noastră. Cu vreme fără de vreme, cu pricina fără pricina, față și pe ascuns eram susținuți, învinuitori și bănuitori, încât starea noastră începând a deveni aproape nesuportabilă.

În astfelui de impregiurări nu e mirare dacă popoarele unei și aceleiași patrii stau față în față ca tabere dușmane și întrebarea era numai, care e mai tare, considerațiunile nu mai aveau loc. Sau me omor, sau 'l omor. Aceasta era devisa dușmanului închipuit, și la privirea acestei devise dispărerea legea sănătății de monarch, dispărreau toate simțimile înimii omenesci, dispărreau considerațiunile politice, dispărreau toate considerațiunile sociale și în locul lor domnia singură răsbunarea ca fică a instinctului de conservare.

Așa stam preste tot înaintea de aceasta cu câteva dile numai. Astăzi vedem o rază, mititică rază de lumină pe orizontul vieții noastre naționale. Aceasta este simpatia, cu care a întîmpinat presa maghiară conferența din Budapest. Dedăți la apostrofări nemeritate, apostrofări, în cari ni se imputau tendențe de gravitate în afară, neloyalitate față cu patrie și tron, dusmanie și ură asupra confrăților nostri, cu cari avem a împărții caprițele sorței, ne atinge de tot placut simpatia foilor maghiari. Si noi credem în sinceritatea acestei întîmpinări cu simpatia, căci lungul sărăcire de ani de dusmanie a putut convinge pre fie care om cu mintea sănătoasă despre funestele fructe ale semenei sămenei în asemenea pămînt, căci se sămăna tot vînt, ca să resară furtuna.

Cetitorii nostri au înaintea ochilor lor programa conferenței din Pesta. Maturitatea cetitorilor nostri va trage paralelă între programa conferenței bărbaților intrunui la Pesta și între conferența din 1881 respective programă aceleia. Si încă una. Cetitorii nostri își vor pune mai întâi în echilibru mintea și inima. Aceasta pentru a nu rătaci. Cu chipul acesta va judeca după cum 'l va tăia capul asupra programei din Budapest, și se va orienta și după birocratica dare de seamă despre decursul acelei conferențe.

Atâtă asupra acestui obiect pentru priceperea exactă a lucrului. Atâtă numai și nu mai mult.

FOITA.

Cetatea dela fântânele.

Eram mic la anul 1848 și mi-a povestit mama, că mamii spusui-a tata când a plecat cu Iancul la oaste — de unde nici n'a mai venit, că în vremile de demult când în cetatea dela Fântânele, dintre Crișul alb și Crișul negru în munții Abrudului, domnea Menomorot, domnul munților, atunci și moțul românul era stăpân în țeara lui.

Cu armele se juca ca cu alunele. Paserea din sbor o doboră și de nimenea nu-i păsa. Ca el om liber numai cerbul în mijlocul braților și vulturul pe vîrful piscurilor mai era și chiar și lui Menomorot domnul, mai mult de căt „Tu și Maria Ta!“ altă cinstă și dare nu-i dădea.

Arătătu-sa însă din spre răsărit o mare stea cu coadă și primeștie mare a vestit. Cerul sau înțunecat. Valea s'a turburat și munții Metercul, Surul și Retezatul gemaau de se cutremura pămîntul.

Vijelia a sosit... Hunii bat la ușă.

Popoarele fug dinaintea lor. Singur românul a stat pe loc. Din nenorocire Domnii lui erau despartiți și desbinăti; cad unul căte unul, singur Menomorot mai urmând cu luptă, pept indelungat n'a putut ține, și a trecut preste Crișuri.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la Administrația tipografiei arhidiocesane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la:
Redacția „Telegraful Român“, strada Măcelarilor Nr. 30
Episole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se împoiază.

INSETIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmon — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Așteptăm pronunțarea criticei obiective. Causa este de interes vital pentru noi și ea merită să fie discutată obiectiv și cu sânge rece. Riscăm a crede că pressa română se va ocupa serios și în mod demn cu programa conferenței din Budapest, și dacă mai putem vorbi de capacitate, ne vom capacita reciproc. Avem trecut foarte trist la spatele noastre. Reflectăm la domeniul șiaristic. Ne-am luat de basă fățiunea, că toată lumea e gresită „ab initio“ numai eu nu, toată lumea e perfidă, numai eu sunt cu inima și față curată, și deja am ajuns așa de departe încât după cum prea nimerit observă apelul unui diariu, ce este în stadiul inițării, dacă stai și ascultă cele mai multe diare de ale noastre, „ai crede că toți românii sunt trădători de țară și nebuni, vrăniici de strenguri, de balamuc, căci astfel se califică reciproc cele mai multe din diarele noastre.“

La noi încă este ca în alte locuri. Cine nu e de o credință politică cu mine, acela e trădătorul. S'a scris aceasta destul la adresa bărbaților dela diariul Viitorul, se știe încă și acumă, dară credem că cel puțin la discutarea programei ne vom îmbrăca în haine de serbătoare, și vom discuta cu demnitatea, ce trebuie să caracterizeze naținnea noastră.

Revista politică.

Sibiu, 7 Martie 1884.

În 5/17 a lunei curgătoare s'a ținut conferența electorală a românilor în Timișoara. După cum ceterim în diarele din capitală la această conferență au luat parte aproape la 200 de români, partea cea mai mare țărani. Conferența s'a constituit alegând pre P. Protopop Meletiu Drăgici de president, pre avocatul Vincentiu Popp de vice-president și pre domnul Teodor de Pacaianu, de profesiune poet de secretariu. Redactorul „Luminătoriului“ Paul Rotariu a făcut propunerea: ca alegătorii români din comitatul Timișului prin conclus formal să primească de a sa programa națională a conferenței din 1881 dela Sibiu în care conlus sau rezoluțione să se dică apriat, că alegătorii români din comitatul Timișului cred că a sosit timpul, spre a intra și ei în acțiune. După ce a vorbit și avocatul Vincentiu Popp tot în acest sens, propunerea făcută unanim și pentru prepararea acțiunii s'a ales un comitet central în persoana domnitoru Paul Rotariu, Ungurianu, Foica Damșia și avocatul din Vinga Lazar, mai departe s'a ales comitete în fiecare cerc de alegere. Conferența a mai decis, ca în curcurile, unde românii

îngânat de atâtea invingeri, Arpad duelele ungurilor trimite soli să petească pentru Soltan fiul său, pe tinera Domnă, floarea florilor din Co-drilor.

Menomorot Domnul, chiamă pe toți cărturarii și fariseii căți în „Bucovine și în Ceașloave“ sciau cetei și sfătuindu acestia ce dică:

„Măria Ta! nu respinge cererea. Mielul blând snge două oi și e cu mult mai bună o pace strâmbă decât o judecată dreaptă.“

Nunta s'a făcut. Ospețul a ținut trei dile și trei nopți și mai toți „cărturarii și fariseii“ pentru bunele lor povețe, mari boerii și nemeșii dela Arpad au primit.

După această incursiune, care după cum dic ai nostri a adus pe dracul cu cetera în casă, aleasau boierii și nemeșii ca domn peste toată țeara Ardealului, pe Tuhutum, unchiul lui Zoltan și fioroul lui Huba din Skythia.

Noul domn, impreună cu boierii și nemeșii dușu-sa la Turda, unde și cumetrul Michel dela Brașov a fost poftit și alcătuită cu toții constituționea nemeșească și săsească „Tripartitum“ numită împărțind pămîntul Ardealului în trei părți: luană una ungurul, una săcuil și una cumetrul sas; ear românului nu i-a lăsat de căt a „treia parte din prețul munciei sale“ și astfel a ajuns moțul săracul iobag în țeara lui.

sunt în minoritate, ei să voteze cu partida opozițională moderată.

La încheiere Vicențiu Papp a mulțămit celor prezenti pentru participare, ear țaranul-Poian cu numele, mulțam în numele țăraniilor pentru inițierea acțiunii și a făcut asigurarea că clasa țăraniilor aproabă toate conclusele conferenței.

Atâtă ceterim în diarele din capitală cu privire la această conferență. Încă odată salutăm conferența dela Timișoara, nu pentru conclusele ei, ci pentru interesul și zelul documentat față cu alegările viitoare. La meritul concleselor vom vorbi la timpul seu, putem pune însă de pre acuma căte-va semne de întrebare, ca frații din Timișoara să ne spună ce așteaptă ei dela opoziționea moderată.

In Ungaria la toate alegările se întemplă scaudaluri așa că alegările de deputați și capetele sparte sunt condiționate una de alta. Acuma alegătorii din Czepléd au anticipat bătaia și scandalul. În 3/15 a lunei curgătoare în cercul lui Verhovay a voit să și cerce norocul Ugron Gábor, care fusosit de deputații Otto Herman, Hoity, Br. Pronay și Carl Hagedüs s'a dus la Czepléd spre a ținea el cuvântarea obișnuită la diua de 15 Martie. Poporul i-a primit între ploaie de ouă clocite, petri, așa că bietul Ugron abia a scăpat cu viață.

Ciocârlia anunță sosirea primăverii și scandalurile din Czepléd sosirea alegătorilor dietali.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiu, 7 Martie 1884. Alegătorii români din comitatul Sibiului, în urma convocării publicate în Nr. 22 al diariului „Telegraful Roman“ s'a întrunit în conferență și s'a organizat spre a întimpina ca corp massiv și bineorganizat viitoarele alegeri dietali, de cari numai căte-va luni ne mai despart. Salutăm cu toată căldura înimii noastre procedura bărbaților din fruntea alegătorilor români și am dorit ca astfel de pași să se intreprindă pretutindinea, și rezultatul, fie el cum va fi, noi vom avea măngărea că am întîmpinat toate eventualitățile bine pregătiți, și aceasta încă este un merit al comitetului central din Sibiu, ales la anul 1881.

In cele următoare schițăm decursul conferenței.

Incepem cu frumosul timp de primăvară, și constatăm că pre căt era cerul de senin, pre atât de posomorită era față noastră la privirea atleților

În cetatea dela Fântânele s'a schimbat boierii. Acolo nu mai era cel cu chica oltănească și cu căciula turcănească. Se incubase ca ocărmutor un străin cu pălărie pe cap, căt o ciupercă și o pană de vultur în ea de un cot de lungă. Avea un măneac scurt de postav albăstru, cusut cu șinoare negre și cu nasturi de cusutor căt oaiele de găină de mari. Nădragii erau strimți și băgați în cisme la ale căror calcăie zorzonea nisice pinteni căt ingirile de mari. Statura lui era scurtă și groasă părea a fi bine hrănă. Nasul turtit și vinețiu, obrazul roșu cu nisice mustăți unse cu răsină, lungi răscuite, te înțepă în ochi cu ele, în gură cu o pipă de spună căt o pătlagea vinătă. În mâna dreaptă ținea un topor cu coada lungă pe a căruia parte lată era săpat cu slove mari: „Nu atăca nemesisul“ ear pe muchia „Dă în ioba g“ Era nouă ocărmutor baronul de Vasváry dela Debrețin care numai în diua de 31 Fâaur era treaz.

Amară era iobagia, dar ocărmutorul dela Fântânele o făcea și mai amară. Bărbații căt era septembra de lungă, de dimineață de cănd cântă rândunica și pâna resărea luceafărul de seară erau tot în brasda boerească cu argăii boiarului după ei, care din cănd în cănd și pocnea cu biciul ca pe boi. De apăsătoarele rădicătură cămășile erau tot sdrob în spete de pe care părindu-le arși soarelui se luna pelea ca de pe șarpe. Femeile toată diulica spălu, torceau, țesau, cerneau și altele în curtea boerească.

noștri țărani ticsuți grupe de grupe în grădina „Hermann” sub cerul liber, unde s-a ținut și conferența. Nu frumșteau trupul lor și deamna ținută era pricina posomorirei noastre, ci deplorabila stare politică, și cu ea cea economică financiară și morală, la care este redus poporul nostru, din a cui vină — nu scrutăm la acest loc.

Conferența o a deschis la oarele $1\frac{1}{2}$ demnul president al clubului alegătorilor din acest comitat Nicolau Cristea prin o cuvântare acomodată gradului de inteligență al poporului adunat cam în număr de 150. După cuvântarea preșidiului urmă constituirea și rezultatul fu că domnul Cristea s-a ales president ad hoc, de secretariu fă propus și ales domnul Georgiu Bobeș, paroch în Sibiu, iar de secretariul al doilea s-a ales domnul Anania Trombitaș, asesor consistorial.

Terminată constituirea domnul president dă cuvântul domnului Anania Trombitaș pentru a face istoricul lucrărilor clubului și a espune pentru ce scop este conferența convocată. Domnul Trombitaș în cuvinte bine respicate a spus alegătorilor, că scu bine dênsii despre conferența română din 1881 dela Sibiu, la care națiunea română de prin toate părțile și au trimis delegații sei. Această conferență a formulat o programă, care s-a observat de cără aderenții acestei partide, tot conferența din cestiu a emis un comitet permanent în Sibiu a cărui chiamare a fost îngrijirea de a executa programă, și de a pregăti lucrurile pentru viitoarele alegeri. Acest comitet permanent s-a adresat la clubul reprezentanților români din comitatul Sibiului ca să convoace o conferență a alegătorilor, al cărei rezultat este întrunirea de ași.

Scopul conferenței de astăzi este organizarea alegătorilor în partidă națională română, alegerea unui comitet central și a cinci subcomitete în respectivele cercuri electorale. Chemarea acestora este să instrueze pe alegători ca la alegerile de deputați dietali să păsească solidar.

Comitetul permanent din Sibiu a sfătuit pe alegătorii români, ca până la o conferență generală a românilor ei să nu se angageze cu nici una din partidele actuale.

Astfel precisat scopul conferenței s'a purces la votarea rezoluției în ce privesc ținută politică a alegătorilor români din acest comitat și la alegerea comitetului în centru și la a subcomitetelor.

Desbaterea în partea principală au fost de tot interesantă, noi însă preferim a publica tezutul protocolul conferenței după cum la stilisat biroul ei. La timpul seu nu vom întârzi a reveni asupra principiului și în ce privesc baza politică și cu privire la solidaritatea anticipată pentru un lucru, despre care nu se scie cum se va decide.

Eată protocolul tezutul:

Protocolul

conferenței alegătorilor români din comitatul Sibiului
ținute în Sibiu la 6/18 Martie 1884.

1. Presentându-se la această conferență alegătorii români din toate cercurile electorale ale comitatului Sibiului președintele clubului reprezentanților români ai comitatului Sibiului dl Nicolau Cristea ca convocător al conferenței după ce mulță alegătorilor pentru zeloasa participare la acest act însemnat, și arată că scopul conferenței este: ca conform apelului comitetului electoral permanent al par-

ear copilașii morți de foame și golașii ca vai de ei, rătăcea delă un loc la altul ca puii părășiti de clocă, fără se găsească hrana și adăpost.

Duminicile și în sărbători se făceau judecățile. Slugile nemeșului-judecător își cunoșteau bine mese-ria și datoria lor. Se aruncau ca tigrii asupra ființelor nenorocite. Tipetele umpleau aerul în căt chiar pământul plângere de mila lor, și preotii a căror soarte era ca și a iobagilor adesea oftau și afurisau dela altar nemeșia și iobagia.

Intr'una din dile la curtea dela Fântânele fiind mare chef și cărmitorul pe de o parte pentru a face și mai mare petrecere nemeșilor chefuiți, iar pe de alta pentru a se resbuna asupra preotului dela Fântânele, pentru cuvintele căr fi afurisit baronia și nemeșia il cheamă grabnic la cuie și fi poruncesc cu un ton sălbatic să boteze nisice cătei.

Pastorul sufletesc bland la fapte și cumpătat la vorbe, privindul drept în față, și respunde cu multă chibzuință.

„Bine, Măria ta! Dacă or fi de legea mea și botez, dar dacă or fi de legea Măriei Tale să-i boteze popa calvinesc.

„Nooo kuthia teremthetho oolák popa! Apoi kinye cum scim ce lege are?

„Ușor. Legea românească dice să postim, iar legea ungurească se mâncați carne. Puneți pe masă un blid cu fasole și altul cu carne. Dacă cătei

tidei naționale române dă 10 Faur st. n. a. c., alegătorii români din comitatul Sibiului să se organizeze pentru un nou period electoral, esmitând un comitet central executiv pentru întregul comitat al Sibiului și sub comitete executive pentru fiecare cerc (colegiu) electoral, învăță conferența să se constituie și se proceadă la pertractarea ordinei dilei.

ad. 1. Se alege prin aclamație de președinte dl Nicolau Cristea iar de notari George Bobeș și Anania Trombitaș.

2. La provocarea președintelui notariul Anania Trombitaș espune în trăsuri generale istoricul conferenței de astăzi arătând că: națiunea română de pe teritoriul coroanei ungare, dela începutul erei constituționale a scut păstră principiul solidarității față de cestiu alegerilor dietali, iar în special la anul 1881 întreaga națiune română s'a organizat într'un partid politic, carele în conferență din Sibiu dela 12—14 Maiu a statorit prin reprezentanții sei legali programa sa politică luând și aici de bază solidaritatea în toate întreprinderile politice. De aici rezultă că ori ce direcție politică s'ar lua față de nouă alegeri dietali o impregnare și neîncungurat de lipsă pentru ca să putem apăra cu efect și demnitate drepturile și interesele noastre naționale, și aceasta e: solidaritatea și bunătatea între alegătorii români.

Pe baza acestora propune ca conferența să aducă următoarea rezoluție:

„Spre scopul apărării drepturilor politice, ce se cuvin națiunei române de pe teritoriul coroanei ungare, alegătorii români din comitatul Sibiului se constituie pentru noul period electoral într'o corporație electorală a cărei programă se va statorit la timpul seu prin conferența electorală generală a partidei naționale române. Scopul constituirei este: pășirea solidară a tuturor alegătorilor români din acest comitat în cestiu alegerilor dietali și execuția exactă a concluzelor ce le va lăsa în acest merit conferența generală.

Spre acest scop se institue un comitet central executiv de 10 membri și în fiecare cerc electoral un sub comitet stând în continuă atingere și conțelegeră între sine și cu comitetul electoral permanent al partidei naționale române, vor provede toate cele de lipsă spre execuțarea programei partidei.

În sensul acesta alegătorii români din comitatul Sibin lui a primit solemn și prelungă parola lor de onoare că nu se vor angaja în ce privesc viitoarele alegeri dietali cu nici una dintre celelalte partide politice din patrie până când conferența generală a partidei naționale române nu va fișa programă acesteia, iar după aceea vor execuța conscientios această programă.

Dl Visarion Roman propune ca spre indigitarea basei pe care s'a întrunit conferența de astăzi, alinea 1 din propunerea de mai sus să se formuleze astfel:

„Alegătorii români din comitatul Sibiului ca parte întrigoare a partidei naționale române din Transilvania și Ungaria în urma apelului comitetului electoral permanent al partidei, dă 10 Februarie 1884 și pe baza programei partidei stabilite în conferență dela 12—14 Maiu 1881 se organizează pentru un nou period electoral spre procedura solidară în cestiu alegerilor dietali și spre susținerea programei dela 1881, eventual a unei noi programe carea se va stabili în viitoarea conferență generală a partidei naționale române. Combinându-se ambele propunerii. Conferența ia următoarea rezoluție:

Alegătorii români din comitatul Sibiului, ca parte întrigoare a partidei naționale române din Transilvania și Ungaria, în urma apelului comitetului electoral permanent al partidei dă 10 Februarie 1884 și pe baza programei partidei

vor merge la cel cu fasole și botez eu: dacă merge la cel cu carne să-i botezi Măria Ta.

Așa spun bătrânenii că trăeau iobagii în țeara Ardealului.

Cupa suferințelor să a umplut... Buciumul sună:

„Frați la bătălie
„Bucium a sunat
„Teară în robie
„Plângere neîncetată“

La acest puternic sunet, moții aleargă cu mic cu mare la „Iancul viteaz din Câmpeni, dintre moții și dintre săteni“ cum cântă moțul și în dimineața dilei de 7 Iuliu 1848, o oaste mică la număr, dar puternică în bătăie, cumpusă din 123 vînători, 317 lănceri cu 3 tunuri de lemn legate cu cercuri de fer, comandată de Nicolae Cortes tribun dela Câmpeni, impresoară Fântânele, unde baronul de Vasváry comanda 3000 hovede, cu 10 tunuri ghintuite.

În ajunul luptei mai pleacă dela Cluș și generalele Ghelei încă cu 2000 hovede.

Femeile muntene din riul-Calata presimțind marea primeștie, încalecă pe cai, pun pe cap pălării bărbătesci se așeză în șir și căvalerește și comandanțe de Palagia Roșie, mama tribunului cu numele Roșu, urcă muntele Grohotul și la Vîrful-Bâtrânei bărbății lor fiind respirați printre brazi, pândesc miscările inimicului.

Viteaza munteană, Palagia Roșie, zăridind apropierea generarelui Ghelei susțină în bucium. La sem-

stabilite în conferență dela 12—14 Maiu 1881, se organizează pentru un nou period electoral spre procederea solidară în cestiu alegerilor dietali și spre susținerea programei dela 1881, eventual a unei noi programe, care se va stabili în viitoarea conferență generală a partidei naționale române.

Spre acest scop se institue un comitet central executiv de 12 membri și în fiecare cerc electoral un sub comitet decât 3 membri, cari comitete stând în continuă atingere și conțelegeră între sine și cu comitetul eleitoral permanent al partidei naționale române, vor provede toate cele de lipsă pentru execuțarea programei partidei.

În sensul acesta alegătorii români din comitatul Sibin lui apromit solemn și prelungă parola lor de onoare că nu se vor angaja în ce privesc viitoarele alegeri dietali cu nice una dintre celelalte partide politice din patrie până când conferența generală a partidei naționale române nu va stabili altfel programă partidei; iar după aceea vor execuța conscientios această programă.

Purcându-se la alegerea comitetelor să aleg prin aclamație.

1. În comitetul central executiv D. D. N. Cristea; V. Roman; D. Comăș; S. Popescu; A. Leb; I. Păru; I. St. Șuluț; Fulea; Dr. Al. St. Șuluț; Dr. N. Maier; C. Stejar; I. de Preda.

2. În subcomitetul pentru cercul electoral Sibiu Dr. A. Brote; I. de Preda; Dr. N. Olariu.

3. În subcomitetul pentru cercul electoral al Cisnădiei: Dr. Al. Șuluț; I. Cloaje; N. Florian.

4. În subcomitetul pentru cercul Cristianului; D. Calefariu; Dr. N. Maier; A. Leb.

5. În subcomitetul pentru cercul electoral al Sebeșului: N. Fulea adv.; I. Macelaru; N. Diacon.

6. În subcomitetul pentru cercul electoral al Nocrichului: D. Cucean; Fil. Orosz; I. Păru.

Cu acestea președintele declară ordinea dilei de esauriată și închide ședința cu o scurtă cuvântare, în care recomandă alegătorilor români din acest comitat solidaritatea, bună înțelegere și iubirea frățească, ceea ce și în afacerile politice e unică basă solidă pentru ajungerea scopului.

Brașov, 25 Februarie v. 1884. La două reuniuni ale românilor brașoveni. Era un timp și nu de mult, când nu visa nimenea de intruniri humanitare permanente, basate sau pe anumite norme validitate prin vre-o autoritate superioară, sau provocate de îndatoriri, urmate numai din us. Nu erau cu toate acestea oameni tocmai atât de separatiști și străini unii de alții, incât să ducă o viață așa numită pustnică, remânând în necunosință de schimbările produse în jurul lor și a semenilor lor, — se întâlniau din când în când pentru către-o distracție binefăcătoare recreație atât corporală cât și spirituală; întâlnirile — după impregnări — se făceau parte în familie, parte în cerc mai larg la case private sau ce e mai firesc — chiar și în localuri publice. Discuții, dispute, chiarificări, care aveau nascere la atari ocasiuni și care escitaun viu interes în inimile participanților, erau tot atât de puncte atractive pentru cei ce și cunoșteau chimearea lor în societatea omenească. La astfel de ocasiuni să dedea nascere la multe întreprinderi de interes neprețuit atât pentru contemporani cât și pentru posteritate. Din acelea există la iveală convingerea, că într'unirele mai multor indivizi pentru sfaturi reciproce în anumite cestiu sunt foarte binefăcătoare, n'a fost nimic mai natural de căt nascerea

nălă dat prin bucium, bărbății lor se aruncă ca smei asupra inimicului pe care într-o clipită lăsorbit. După aceasta femei și bărbăți, toti moții și muntene dela Riu-Calata, Rogoșel, Marișel, Albac și altele, aleargă la oastea lui Cortes și după o mare, crâncină și înverșunată luptă, spulberă în aer Fântânele în căt peatră pe peatră n'a mai rămas.

Focul luptei și dreptatea causei pentru care se băteau părintii noștri, a invățat atât de mult și pe bătrânu moșneag de 70 de ani Matei Filip din Albac, în căt desprețind moartea, se aruncă ca un leu turbat asupra 12 hovede, smâcind cu iuteala trăsnitului pușca dela unul din ei; trătesc cu patul ei pe baronul de Vasváry în căt nici „vai“ n'a mai dis.

Luptele acestora, care cu adevărat cuvânt se pot numi: „Unul contra dece“ cum și victoriile reportate la Abrud, Zlatna, Belgrad, Tarcău, Iara și altele făcut-ai să strâncească cu mândrie în toate părțile numele de „moț“.

Regreții patrioți români, între care Bălcescu și Alecsandru Golescu, fiind în acele vremuri de grea vijelie la noi în munți, de care mi-aduc bine aminte venind la unchiul meu în Ofenbaia, unde eram și eu ca mic copil, priveau cu admirăriune abnegația ostăsească a moților. Într'una din dile, neuitatul Alecsandru Golescu, plimbându-se pe teritoriul Ariesului și vădend că de drăgălaș și cu ce

unei avidități ardetoare după intemeierea de reuniuni permanente.

Mult și încă foarte mult se ajută cauza înființării astorful de corporațuni prin impinternarea societății oamenesci din partea unui sau altui individ insuflat și pătruns de scopurile binefăcătoare ale convenirilor regulate și permanente. Ba în multe căsuri se poate mulțumi nascerea unui astfel de focar al progresului național numai zelului și perseveranței unei anumite persoane, carea pătrunsa de ideea, ce urmăria, jertfia și timp și osteneală, ba chiar și mijloace materiale fără leac de pretensiune resplătită.

Binele săl facă omul, pentru că i bine, ear nu pentru onoruri, favoruri sau alte profite egoiste și prin urmare condamnabile. Pentru un bine apriori să se astepte omul la nemulțamiri căci, fie acel bine căt de mare, tot nu poate mulțumi pe toți de oare ce nu au toți aceleași vederi; mai târziu însă chiar și dușmanii vor veni la convingerea adevărată despre faptul condamnat de ei poate mai înainte dacă ne a favorisat norocul a reușit cu planurile preșipite. Cine așteaptă resplata binefacerilor sale până ce e în viață, acela nu merita considerarea semenilor sei. Adeverată resplata a faptelor urmează numai după moartea autorului. Perseveranța de fer, muncă neintreruptă și contribuiri nemărginite sunt așa dară tot atâtea jertfe aduse de intemeietorii astorful de instituționi humanitare, cari și varsă binefacerile sale nu atât pentru densus căt mai vîrtoș pentru generațiunile următoare. De aci ar urma, ca ceea ce au adus în ființă și au promovat prin imbunătățiri antecesorii pentru următori, acestia cu atât mai vîrtoș să susțină și să imbunătățească căci mai întâi fac pentru densus aceea ce fac și numai după densus vor avea a să folosă alții, cari le vor urma și cari pot fi chiar fii lor; acestia earași la rîndul lor să lucre cu toate puterile în aceeași direcție astfel în căt viața acelor „ființe“ colective să fie susținută în perpetuă vigoare. De comun însă realitatea se poate asemăna cu starea unei creațuri omenesci, carea la început are o existență cu total sprijină, veselă și goroasă și plină de viață, cu timpul însă aceste insușirii decresc tot mai mult și mai mult până ce ajung la horibila melancolie și neputință a bătrânetelor; în acest stadiu să mai mișcă, căt să mai mișcă cu iuțeala melcului, până ce-i scad total puterile și viața i apune. Punând acum față în față începutul cu sfîrșitul nu să poate tagădui că meritul începătorilor unei instituționi remâne același, nu să perde și cu atât mai puțin să ruguiște prin vechimea veacurilor, ci ramane pentru următori un tesaur istoric și demn de toată considerarea; recunoșința pentru fătul lor e nedisputabilă, de asemenea și a acelor, ce au conlucrat pentru conservarea ulterioară a acelui. Cu atât însă e mai grea respunderea pentru cei ce au privit în nelucrare apunerea și stingerea vieții aceluia făt.

Există în Brașov două reuniuni al căror început în privința timpului nu diteră așa mult, dar cu atât mai mult sămănu în privința vieții și activității ce să desvoală în mijlocul lor. — Reuniunea de gimnastică și de cântări și Asociația pentru sprijinirea învățătorilor și sodalilor români meseriași.

Am săz, că aceste două reuniuni diferă puțin, incăt privesc timpul nascerii lor, ear pe de altă parte seamănă, incăt se atinge de viață, ce domnesc astăzi în sinul amândurora. Mi voiu permite a schița fugitiv pentru fiecare în special unele

momente referitoare la punctele atinse, comparația uneia apoi nu va fi de loc dificilă.

I. Cam pela anul 1861 se află în Brașov un gimnastic foarte bun, ba cel mai bun atât între români căt și între sasi — dl N. Teclu de prezent prof. de chimie în Viena. Acesta a stăruit cu tot de-adinsul de a intemeia și între români de aici o reuniune de gimnastică, după cum era a conlocutorilor sasi, unde fusese și densus ca membru. Lăpta nu-ia fost tocmai încordată, căci elita societății române, s'a lăsat curând convinsă de ideea profesată de zelosul gimnastic. Reuniunea s'a înființat. Considerarea persoanei intemeietorului acestei reuniuni s'a păstrat prin oferirea onorului presidențial. În modul acesta a funcționat ea cu o insuflare nedescriptibilă. (Va urma.)

Budapesta, 16 Martiu 1884. Dle Redactor! Cu placere profit de ocazie a Ve roga să binevoiți a publica în jurnalul ce redigiți o reasumare despre ședința publică ținută din partea societății de lectură „Petru Maior“ în 15 Martiu a. c. în sala hotelului „Archiducele Stefan“.

Programa *) compusă în parte preponderantă din bucăți de natură literară conform scopului societății, a fost executată spre deplina mulțamire a publicului, și încăt privesc cele 2 disertații cetite de domnii G. Sérbi și R. Furdui ne îndreptătesc a spera dela respectivii domni autori, cu timp luptători buni pe terenul literar, numai puțin a succesi și poesia declamată de autorul seu P. Avramescu.

Pe lângă aceste puncte de caracter mai mult serioase, în mare parte a contribuit succesului punctelor: cântarea lui D. Florescu și jocul pe piano de dna Alecsandru Liuba n. Babes și A. br. Popp, precum și jocul pe violină a tinerului de bună speranță pe acest teren I. Florian.

Spre ilustrarea bunei impresiuni, ce a produs aceasta producție, ajungă să amintesc, că distinsul public s'a animat pentru o cină comună, care s'a prefăcut într-o adeverată petrecere familiară.

Trebe să dau de altă parte expresiune bunei impresiuni ce a facut asupra fiesce căruia vedîndu-se într-o societate curat românească de o parte, ear de altă parte compusă aproape din întreaga mică colonie română de aici, — și pută dice fără excepție, domni, și doamne, tineri și bătrâni: — și find că împregiurarea au adus cu sine de în diua precedentă să țină și conferință partidei naționale activiste așa am vîdut în sirul publicului și mai mulți domni din provincie.

Dintre distinsul public participante ajungă să amintesc pe D. D. Escel. Sa Miron Romanul archiep., și metropolit, Ales. Mocioni, Eug. Mocioni, I. cav. de Puscaru Dr. Gall, At. Marienescu, Dr. Il. Puscaru, Fara, Dl. Gramă, Cimponeriu, G. Sérbi, V. Babes, Dragonescu, Bărlogia, T. Pop, Simonescu, Doamnele; Pușcariu, Wlad, Fara, Dragonescu, Pop, Liuba Puscaru, Babes Lui s. c. l.

Domnișoarele: Poruț, Lui, Torma s. c. l.

Energiei lui pres. a societății Dr. Crănicean și zelul membrilor societății se poate atribui, că după interval îndelungat, a mai dat semn de viață societatea numită, care cândva ocupa locul prim între societățile de natură sa. Ca unul care cunosc de aproape referințele numitei societăți, trebuie să recunosc, că era timpul suprem se ieșă din letargia în care trăgăna de cătiva ani. Cauzele prin cari

*) Neprimind noi programă, nici nu o am putut publica. R.

socoteala noastră cu grofi, baronii și nemeșii dela Pesta, încheind împreună, după toate formele nemășci constituționale, un contract înregistrat la Viena, care „Dualismul Austro-Ungar“ se numește. Împărtitau între ei pămîntul în două și noi trebuie să dăm două părți din prețul muncei noastre „Fiscușului“.

Constituținea aceasta luate și chiar și straiul și mălaiul și jurații tot mai cerându-ne ear; noi ne mai având nici casă nici masă, nici cenușe în vatră, spusu-nea constituționalicesc și unguresc, și de nu vom mai plăti luane vor limba din gură că să nu mai putem vorbi. Pentru a ne scăpa însă, limba noastră românească, neînțînd nici la boiării nici la ispravnicii pusune-am pe lucru și facutuneam unii băiesi, sau lucrători de mine, și dulgheri, alții spătari, zidari și dogari și cei mai mulți donițari și ciubărari; apoi fie și cu soare, ploi sau ninsoare, nu ne spăimîntă. Cât e lumea tot veseli și căntând:

„Noi urlăm*) în jos la țeară
„Cu doniții și cu ciubare
„Să adunăm bucatele
„La copii și la muiere“

Moșul.

*) Cuvîntul a urlă se usitează în munți în loc de scoburi.

devenise societatea „Petru Maior“ în aceasta stare de stagnare, le cunosc cei, pe cari i privesc mai aproape.

Tinerea ataror ședințe publice este mijlocul cel mai practic atât pentru de a deprinde pe tineri la pășire în publicitate, că și pentru de a ridică prestigiul tinerimei în fața unui public, care în locul prim este chiamat și are interes, de a ține cont de dezvoltarea tinerimei noastre, și cu deosebire aici în capitală în torrentul cosmopolitismului unde mai ușor e de a aluneca pe terenul indifferentismului național.

Unica observare ce a și avea se fac cu privire la aranjare este, că pe viitor la atari ocazii în comitetul aranjatorului să se aleagă căt de mulți membri și cu deosebire cu evitarea celor angajați la producție, pentru că s'a observat că publicul n'a fost intimpat cu destulă prevenire tocmai din motivul că unii din comitetul aranjator erau ocupati cu producțiunile.

În fine cu părere de rău trebuie să amintesc, că luând și foile maghiare notișe despre aceasta producție n'aflat cu cale nici de astădată evitarea șicăriilor și cu deosebire foia „Nemzet“ care nu numai că mistifică scopul acestei ședințe dar numele unuia și altuia îschimonoscesc cu cel mai mare arbitru, fie din ignoranță, fie cu intenție destul că și într'un cas și într'altul e un fapt vrednic de reproba și indignare.

Varietăți.

* (Bal). Reuniunea „Crucea roșie“ de aici la 22 a lunei curgetoare arangiază bal, al cărui venit curat este destinat pentru scopurile urmărite de ea. Instituția aceasta umanitară urmăresc scopurile cele mai filartropice. Ne înlinim o prea plăcută datorină anunțând aceasta publicului cetitoriu, și nu ne indoim că balul va fi căt se poate de bine cercetat.

* (Postal). Postul de magistru postal în „Mező Rács“ comitatul Mureș Torda este de ocupat Cauțiune fl. 100. Salariu fl. 120 paușal de cancelarie fl. 40. paușal de transport fl. 700.

Suplicele sunt să se adressa în termin de trei săptămâni la direcția de postă din Sibiu.

* (Diaru nou). După cum ceteam în diarul „Sieb. Deut. Tagblatt“ de aici noul diariu românesc despre care s'a scris mai multe va apărea cu 1 Mai a. c. Redactor va fi cunoscutul nostru novelist domnul Ioan Slavici.

* „Viitorul“ și anarchis. Diariul „Resboiul“ din România în Nr. 2389 ne aduce scirea că între anarchis din Budapesta este arestat și redactorul „Viitorului“, Mateiu Russ.

În Budapesta este numai un singur diariu sub acest nume. Lumea ușor poate fi sedusă prin această mistificare, și astfelui fratele dela „Viitorul“ și poate numai gratuită pentru onorifica distincție.

Mistificarea se explică. Există în Budapesta un diariu socialist sub titlu „Zukunft.“

Zukunft pe românesc însemnează „Viitorul.“ Eată ce incurcătură poate face obiceiul unora de a traduce și numele strene pe limba lor.

(Convocare). În urma scriptei comitetului permanent electoral din Sibiu ddo 10 Februarie a. c. și față de alegătorii apropiind, avem onoare a conchima pe alegătorii români inteligenți din partea de sus a comitatului Mureș-Torda la o conferință pregătită întrândă aici în Reghin la 27 Martie st. n. 2 oare d. a.

Comitetul clubului alegătorilor români.

Reghin în 18 Martie 1884.

Patriciu Barbu,
președinte.

G. Maier,
secretar.

(Mijloc de cură.) Tuturor căi sufer de epilepsie, convulsioni (sgârciuri) și de nervi le putem recomanda un metod renomit în lumea întreagă de cele mai înalte autorități medicinice, așa dicind unulul metod de cură al dlui profesor Dr. Albert, în Paris, place du Trône, 6; deci fie-care bolnav să se adresze cu deplină incredere la susnumitul și mulți și vor dobîndi sănătatea, deși au despat de dea de a mai reave. În case dlui profesor toți cei ce suferă de nervi vor adă locuință linistită, cei lipsiți de mijloace vor fi considerați; cum am înțeles din istor. sigur, prejurile capitale universale Paris sunt relativ foarte eficiente. Tractament și prin corespondență, dacă se va trimite istoricul datat al boalei. Trebuie să mai observăm, că dl profesor Dr. Albert va pretinde oror numai după ce se vor vedea rezultatele curei.

Loterie

Miercuri în 19 Martie 1884.

Sibiu: 26 81 32 17 37

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Martie n. 1884.

	Viena	B-pestă
Renta de aur ung. de 6%	122.15	122.20
Renta de aur ung. de 4%	91.95	91.85
Renta ung. de hârtie	88.65	88.75
Datorie de credit austriac	79.80	79.80
Galbin	5.69	6.70
Napoleon	9.61½	9.60
London (pe poliță de trei luni)	121.45	121.50

Nr. 1064.

[691] 3-3

CONCURS.

La institutul archidiecesan pedagogico-teologic din Sibiu, au devenit vacante două posturi de profesori. Pentru îndeplinirea acestora se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs.

Concurenții vor avea a substerne la consistoriul archidiecesan petițiile lor instruite cu documentele:

1. Că sunt români gr.-orientali.
2. Că au absolvat gimnasiul și au depus esamenul de maturitate;
3. Că au absolvat cursul pedagogico-teologic la vre-un institut gr. oriental, și preste tot că intrunesc cuațificătuna preserisă în statutul organic §. 122 p. 10 atât pentru secțunea teologică cât și cea pedagogică.

Salariul impreunat cu fiecare din aceste două posturi este în primii trei ani (de probă) căte 800 fl. și 150 bani de cortel; iar după trei ani de probă facând alesul esamenul de cuațificătuna și devenind întărit definitiv

va avea salariu anual 1000 fl., 200 fl bani de cortel și cuinceinale.

Din ședința plenară estraordinară a consistoriului archidiecesan gr. or. fi-nută în Sibiu la 28 Februarie 1884.

Nr. 156.

[690] 3-3

EDICT.

Nicolae Beju din Apoldul inferior, protopresbit. Mercurei, carele după o scurtă convețuire a părăsit de 12 ani pre legiuitora sa soție Ana Radu tot deacolo, pribegin în lume fără a se scrii ubiciuțuna lui în sensul incuviințării consistoriale dito 1 Noemvre 1883 Nr 3374, se citează prin aceasta să se prezinta în termin de trei luni de zile, dela prima publicare a acestui edict înaintea subsemnatului lor matrimonial căci la din contră procesul divorțial intentat asupra ei se va pertracta și decide și în absenția lui.

Dela scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei ca for matrimonial de 1-a instanță.

Mercurea la 24 Februarie 1884.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 51.

[692] 3-3

EDICT.

Maria n. Bogdan din Arpașul de jos protopresbiteral Avrigului, cărea cu necredință au părăsit pe legiuitorul seu bărbat Vasile Nicolae Vas tot din Arpașul de jos, mai bine de 8 ani fără de a se scri locul unde se tine și de se mai află în viață, — în urma incuviințării Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 14 Februarie a. c. Nr. 769. B. se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni de la prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului scaun protopresbiteral în Avrig, căci la din contra și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial urdit în contrai de către legiuitorul ei bărbat.

Avrig, 18 Februarie 1884.

Scaunul protopresbiteral ca for matrimonial de instanță I-a al tractului Avrigului.

Vasile Macsim,
adm. prot.

Acuizițiu rentabilă.

Pentru vîndarea de losuri pe lângă solvirea lunată pe baza legei de quotă din 1883, se caută persoane solide și harnice, fie de ori ce clasă. Ofertele sunt să se trimit la Societatea principalei zaraferii în [696] 1-3 Budapesta.

Demn de atențiu!**EPILEPSIE**
CONVULSIUNI (sgârciuri)**BOLNAVI DE NERVI.**

Afă ajutoriu sigur priu metoda mea. Onorariu numai după ce se vor vedea rezultatele. Tractament prin epistole, sute de individi vindecați.

Profesor Dr. Albert.

Pentru deosebitele succese din partea societății scientifice franceze distins cu medalia cea mare de aur clasa I-mă,

[646] 6. Place du Trône, Paris. 13

Unicul, cel mai avantajios și mai bun mod de comandare!

Articulii și lucurile însirate se pot comanda dela firmele numite de primul rang mai avantajios și mai sigur numai și exclusiv dela redacțunea

,NEMZETKÖZI HIRDETŐ“

(Budapest VII. Károlykör 7).

Se garantează următoarele **avantagie**: 1. Articuli și lucurile numai de cuațitatea cea mai bună se spedează dela firmele de primul rang celor ce fac comande, numai cu prețurile originale, după curant original. — 2. Comandatorul poate să-și acopere toate trebuințele printre singură cartă de corespondență și poate economiza separat spesele de expediiune. — 3. Din prețul **fixat** pentru articulii și lucurile marcate cu o stă **dám rabat** 10% și dela 10 fl. în sus spădăm toate franco. — 4. Comandele și corespondențele respectivului le efectuim gratuit. Spediiunile le îngrigesc Vajda Bela speditor de prima clasă.

Pentru fiecare comandă oferim garanție întrețină: din partea firmei, a spediturei și a redacțunei „Nemz. H.“

I. Specialități de cură.

Spirit de vin acid Brázay, pentru 42 de boale diverse, de un efect ne mai pomenit, neapărat de lipsă în ori ce casă. Prețul 80 și 40 cr.

Cafea Ungaria. Dela Szalady Antal. Pentru dureri de stomach, dissenterie. Efect minunat de bun. Pentru sănătoși de neprefiat. Un chilo 1 fl. 20 cr.

Plastru universal pentru rane, Forty, vindecă ori ce rană la moment. După curant. Unsoare de rane universală de M. Weisz, prețul 30 și 50 cr.

Beri sanitare Hoff János 1 ploscă 60 cr. Zacharicale smâlțuite 20 cr., esență de malt 70 cr. Strausz B. bere de piept, pilule recoritoare și pastile de pe piept. După curant. **Pilule sanitare carpantine** contra tusei, scrofulelor și contra durerilor de piept din magazinul principal al lui Friedrich cu 21 cr.

Specialități de cură din magazinul principal a lui Török József: Pentru prăsirea de barbă 2 fl. 60 cr. Vas bravais 3 fl. Recomandăm în deosebi:

esență de ochi de Dr. Lebois, apă de cură pentru ochi franceză, de un efect mare și pentru întărirea ochilor sănătoși, indispensabilă pentru ori ce familie îngrijită de organele vederei la membrii sei; neapărat de lipsă pentru ochi slabii, bolnavi și cășunători de durere și în genere pentru ori ce boala sau incomoditate de ochi, ca o medicină din cele mai esențiale de soiul acesta de cură și recunoscută ca cea mai bună și recomandată din partea celor mai autorizați doctori de medicină. Afară de Török József se mai poate procura dela depositarul principal: Müller L. strada Soroksár 4. Prețul unei sticle 90 cr.

esență de pelin. Medicament premiat cu medelia de aur, bun pentru emoroidă, lipsă de apetit etc. Amestecat cu vin dă pelinul cel mai esențial. Afară de Török J. se poate face procura dela inventatorul Müller Jacob (Strada Rostély, casa proprie) prețul 50 cr. Plosca mare (de 1 1/2 litră) 3 fl. 50 cr.

Flanel pentru reumatism din fabrica lui Török Josef.

„Săpun din planta „Sultana“, soiul Nemencsek, pentru boale de piele, pete de ficat, pete pe față, mătreată și contra migrenelor. Prețul 35 cr.

Preste acest preț toate specialitățile de medicamente după curant.

II. Parfumării.

Puder-Blaha din parfumăria lui M. Müller. Tot acolo se află ori ce felie de pudere și parfumuri. — **„Juno-crème“ Janlus** din materie fără ingrediente minerale și nestrițioase, contra petelor, pete de ficat, 1 fl. 50 cr. **„Juno-pasta“** pentru albirea neaua a fetii — 2 fl. — **„Juno-puder“** 60 cr. Recomandate în modul cel mai favorabil de instituțile chimice din Viena și Budapest. Parfumerii indispensabile pentru toaletă.

Medicament nou ungureșe pentru coloratul părului pentru redobândirea coloarei naturale. Specia Tókody prețul 2 fl. 50 cr.

Sapun parfumat Sultana. Indispensabil în ori ce budoar, de un efect recunoscut extraordinar. Prețul 3 bucată 1 fl. Soiul Nemencsek.

Medicament pentru crescerea părului. Secretul familiei a lui R. Hausner. Prețul 1 fl. 40 cr.

Preste acest preț ori ce parfum după curant.

Cn un cuvânt, ori ce obiect și articlu, se gătesce și tramite conform tarife tipărite.

Primul loc de central de spedire a tuturor productelor, articiliilor și fabricatelor de esport din Ungaria (vin de Tokai, Ménes, din județul Balaton, prin L. Vomossy, bere de Kőbánya, dela Dittrich și Gottschling, pipe de Semnitz dela F. Heller, fer unguresc, otiel etc. dela P. C. Vadhus, lampe, papir, sapun, paprica (ardeiu) de Seghedin etc.), procurându-le toate dela isvoarele cele mai directe, cu prețuri fixe și cu preț stabilit în tarifa respectivelor firme. E de ajuns a adresa o carte de corespondință la redacțunea:

„Nemzetközi Hirdető“.
(Budapest VII. Károly körút 7.)

Efectuare promptă, onorabilă și grabnică.